

Kormány Gyula

Gyümölcsstermesztés a Szatmár-Beregi-síkságon

A térség gyümölcsstermesztésének fejlődéstörténete

A Szatmár-Beregi térség mezőgazdasági területének 5,5 százalékán (2005) gyümölcsösök, gyümölcsfákkal tarkított kertek díszlenek. Ez a barátságos tájkép azonban nem olyan régi, a nagy természetátalakító munkálatok befejezését követő évtizedek folyamán alakult ki. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, benne térségünk gyümölcsültetvényeinek fejlődését a kedvező természeti adottságok mellett történelmi események is erőteljesen sürgették. Ugyanis a történelmi Magyarország árualmája túlnyomórészt a Kárpátok által kedvezően befolyásolt klímájú Kárpátalján és Erdélyben termett. Miután a trianoni békediktátum következtében ezeket a területeket elcsatolták, a kereslet kielégítésére az almatermesztés áttelepült nagy részben a Nyírség és a Felső-Tisza-vidék területeire. E kényszerhelyezeten túl a korszerű gyümölcsstermelés kialakulásában nagy szerepe volt az 1929-ben kezdődő tőkés gazdasági válságnak. Ennek hatására a gabonafélék mellett ipari növények és gyümölcsstermeléssel is kezdenek foglalkozni a tőkeerősebb nagybirtokokon. Az 1930-as évek elején Fülesd, Nábrád, Cégénydányád, Nagyar, Jánkmajtis, Porcsalma községek nagybirtokain létesültek korszerű árugyümölcsösök. 70–80 százalékban főleg almásokat telepítettek. A telepítésbe bekapcsolódnak a Szamos-menti (Szamosbecs, Szamosangyalos, Szamostatárfalva, Csenger térsége) középparaszti gazdaságok 0,3–1,5 hektár nagyságú területekkel. Részesedésük árugyümölcsösökből 14–20 százalékot tett ki.

A beregi-szatmári térség gyümölcskertjei a folyókat kísérő folyóhátak lazaszerkezetű, jó vízgazdálkodású öntéstalajokon alakultak ki. A kedvező talajadottságokhoz előnyös klimatikus viszonyok társulnak. A viszonylag magas páratartalom, elegendő napfénytartam, mérsékelten meleg nyár együttes előfordulása olyan tényezői területünk éghajlatának, melyek a gyümölcsök, különösen a téli almafajták kiemelkedő szín- és zamatgazdagságát biztosítják.

1935-ben a megye gyümölcsállományának csaknem 35 százaléka a Szatmár-Beregi-síkság területén található. Vezető helyen a szilva, az alma, és csak utána következik a meggy, a körte, a dió. A gyümölcsös, a kerttel együtt a művelhető összterületből 1,8 százalékkal részesült.

Szatmár-Bereg területén 1935-ben 900 414 db, 1971-ben ennek több mint kétszeresét, 2 087 885 db gyümölcsfát írtak össze. A gyümölcsstermelés erőteljes növekedése főleg az 1960–1970-es évek eredménye, amelynek a Szovjetunió almaimportjának

növekedése adott lendületet. Ezt még fokozta az is, hogy ebben az időszakban az almatermesztés a legjobban jövedelmező ágazatok közé tartozott. Itt kell megemlítenünk azt is, hogy az iparszegény népesség rá volt utalva az almatermesztés által kínált jövedelemre. Jelenleg is a falvakban jelentős azoknak a családoknak a száma, akiknek jövedelmére közvetlenül vagy közvetve ne lenne hatással az almatermesztés.

1971-ben az összes gyümölcsfa 45,6 százaléka, az almafák 65,5 százaléka, a szilvának 16,4 százaléka, a meggynek 12,4 százaléka, a diónak 35,9 százaléka volt áru gyümölcsös.

A kisüzemek részesedési aránya az összes áru gyümölcsösből 18 százalék, az almából 17,2 százalék, szilvából 30,5 százalék, a meggyből 57,0 százalék, a dióból 11,8 százalék volt. Az áru gyümölcs nagy része a termelészövetkezetek, állami gazdaságok birtokain termelt. Például a Mátészalkai Szamosmenti Állami tangazdaság az ország legnagyobb almatermő bázisgazdaság. Hűtőházai, almafeldolgozó, csomagoló gépsorai mellett 1980-tól lényező sűrítőüzem segíti az ágazat termékeinek az értékesítését. A termelészövetkezetek almáskertjei közül kiemelkedett a Beregsurányi Barátság Kert, amely a szovjet határ mentén 98 hektáron működött. A házi kertek fő gyümölcsneme a szilva, az áru gyümölcsösöké viszont az alma.

A területi növekedés minőségi változást is hozott, az értékesebb gyümölcsfajták száma emelkedik. Olyan gyümölcsfajták telepítésére is sor kerül, amely korábban e területen nem volt számottevő, pl. őszibarack, köszméte. 1975–1980 között a gyümölcsrekonstrukciós program keretében mintegy 1800 hektár területen zömmel almafát, kisebb mértékben meggyet, őszibarackot, szilvát telepítettek. A meggy, őszibarack a hetvenes évek végén ugrásszerűen terjedt el, s ekkor került a meggy a harmadik helyre, amit a megnövekedett piaci igények és a Nyíregyházi Konzervgyár felvevőkapacitása váltott ki.

A nyolcvanas évek elején az új telepítésű gyümölcsösök termőre fordultak, s olyan mértékű terméshelyettesítés következett be, amely számos kedvezőtlen következménnyel járt: a piacok beszűkülése, szigorodása, a tárolókapacitások elégtelensége, a szállítási és minőségi, értékesítési stb. gondok. Mindez jelentős feszültségeket és jövedelemcsökkenést idézett elő. Az évtized közepére az értékesítési gondok egyre veszteségesebbé teszik a termelést, ami szükségszerűen az ültetvények ugrásszerű csökkentéséhez vezetett. Ez a folyamat egyaránt érintette a nagy- és a kisüzemi almáskerteket. Nagymértékű selejtezés kezdődött el, pár év alatt 1210 hektár almást vágta ki. A termékfelesleg hasznosítására ekkor a megyében több gyümölcslényező és sűrítőüzem létesült (Nyíregyháza, Vaja, Mátészalka stb.). A nyolcvanas évek végén még mindig kedvezőtlen a gyümölcsök összetétele, magas az alma aránya, a termés 80–85 százalékát adja. Almán belül a lizstharatra igen érzékeny jonathán dominál.

A termelésben az állami gazdaságok, termelészövetkezetek mellett jelentős szerepet töltenek be a kisüzemek, az almának 15–30 százaléka innen származik. Más gyümölcsfajok, mint pl. a meggy, dió, szilva, őszibarack, csaknem teljes egészében innen kerül ki.

A kilencvenes évek elejétől az értékesítési nehézségek a volt szovjet piac elvesztésével fokozódtak, a felvásárlási árak stagnálása mellett a költségek többszörösödtek, így a termelés jövedelmezősége tetemes mértékben csökkent. Mindez kíméletlenül sújtja a gyümölcsstermesztőket, különösen az almaültetvények tulajdonosait. Ugyanakkor lassan halad a piaci igényeknek megfelelő fajtaszerkezet kialakítása.

A rendszerváltás után megalakult gazdálkodó szervezetek (mezőgazdasági szövetkezetek, betéti társaságok, Kft-k stb.) 1998-ban az alma 21, a szilva 2, a meggy közel 1 százalékát termelték meg. A gyümölcsstermesztés az 1991–95-ös évek átlagához viszonyítva 1998-ban 28,1 százalékkal csökkent. Ennek oka részben a termőterület mérséklődése, másrészt az értékesítési nehézségek, alacsony felvásárlási árak. Jelenleg a gyümölcsstermesztő területek 75–80 százaléka az egyéni gazdaságok, 15–20 százaléka a gazdálkodó szervezetek kezelésében vannak. Az egyéni gazdaságok gyümölcsöseinek felosztottsága azonban nem kedvez az egységes és hatékony növényvédelemnek, az értékesítésnek. A termelést egymástól elszigetelten végzik, termékeiket külön-külön viszik a piacra. Ezáltal kis volumen képviselnek, ami erősíti a kiszolgáltatottságukat. Kellő tárolókapacitással sem rendelkeznek, ezért a kínálatmanipuláció eszközével sem élhetnek.

A gyümölcsfaállomány nagyobb része 68,2 százalék áru gyümölcsökben, 31,8 százaléka pedig házi kertekben, zártkertekben, szőlők között található. Az áru gyümölcsök legelterjedtebb gyümölcsneme az alma (85,9 százalék), a többi gyümölcs mindössze 14,1 százalékkal szerepel. A házi kertekben, szőlőkben szintén az alma a fő gyümölcsnem 37,7 százalékkal, de a többi gyümölcsféle (szilva, meggy, körte, őszibarack) együttesen nagyobb arányban, 62,3 százalékkal részesülnek.

A gyümölcsfajok területi megoszlását az 1. táblázat mutatja, melyből kitűnik, hogy 2000-ben a gyümölcssterületekből legnagyobb arányban az alma részesül, ezt követi a meggy, a szilva, dió és a körte, a többi gyümölcsfaj az egyszázalékos arányt sem éri el. Ez a megoszlási arány tapasztalható kisebb eltérésekkel a megyében és az Észak-alföldi régióban is. Ez a struktúra figyelhető meg az egyéni gazdaságoknál, a gazdálkodó szerveknél a kistérségben, a régióban és az országban (2. táblázat). Az is jól érzékelhető, hogy a gyümölcsfajták összetételében az országban szintén az alma területe vezet, majd a meggy, a kajszli, a szilva, az őszibarack következik.

A száz gazdaságra jutó ültetvény nagyság megoszlását a 3. táblázat tárja fel, melyből kitűnik, hogy területünkön a gazdálkodó szervezeteknél 100 hektárra jutó ültetvény nagyság sokkal kisebb, mint a megyében, régióban, illetve az országban. Viszont az egyéni gazdaságok mindegyik kistérségben az országos átlag feletti gyümölcsfa-ültetvénnyel rendelkeznek.

1. táblázat. A gyümölcssterületek megoszlása gyümölcsfajok szerint 2000-ben (%)

Megnevezés	alma	körte	szilva	cseresznye	meggy	kajszibarack	őszibarack	dió	köszméte
Szatmár-Bereg	69,8	1,2	6,7	0,4	16,3	0,06	0,4	3,8	0,3
Sz.-Sz.-B. megye	75,5	0,7	4,7	0,3	12,9	0,2	1,3	2,3	0,5
Észak-Alföld	69,8	1,2	6,1	0,8	13,7	0,8	1,9	2,4	0,8
Ország	44,2	2,7	8,6	1,9	13,8	7,0	9,6	3,4	0,5

Forrás: Általános mezőgazdasági összeírás (ÁMÓ) KSH 2000. adatai alapján a szerző számítása.

2. táblázat. Gyümölcssterületek megoszlása gyümölcsfajok szerint és gazdaságcsoportonként 2000-ben (%)

Megnevezés	Egyéni gazdaságok				Gazdálkodó szervezetek			
	Szatmár-Bereg	Sz.-Sz.-B. megye	Észak-Alföld	Ország	Szatmár-Bereg	Sz.-Sz.-B. megye	Észak-Alföld	Ország
alma	69,7	73,6	68,4	42,2	66,8	86,5	77,1	44,3
körte	1,2	0,8	1,3	2,4	1,2	0,2	0,7	3,4
szilva	7,0	4,7	6,0	8,6	4,5	4,2	6,7	8,5
cseresznye	0,4	0,4	0,9	1,8	–	0,03	0,3	1,9
meggy	16,2	13,9	14,5	12,5	16,8	7,2	10,0	17,2
kajszibarack	0,06	0,2	0,8	6,1	–	–	0,7	9,5
őszibarack	0,4	1,4	2,1	10,3	0,8	0,3	1,4	7,9
dió	1,9	2,6	2,8	3,5	3,6	0,5	0,6	2,9
köszméte	0,1	0,2	1,0	0,6	1,2	0,2	0,2	0,2

Forrás: Általános mezőgazdasági összeírás (ÁMŐ) KSH 2000. A magyar régiók mezőgazdasága, KSH Észak-Alföld Szolnok, Debrecen, Nyíregyháza, 2001. adatbázisa alapján a szerző számítása.

3. táblázat. A száz gazdaságra jutó ültetvény nagyság megoszlása a gazdálkodó egységeknél (2000-ben)

Megnevezés	Száz egyéni gazdaságra	Száz gazdálkodó szervezetre	Jellemző gyümölcs
	jutó gyümölcsültetvény, hektár		
<i>Kistérségek:</i>			
Csengeri	75,7	2295,5	alma
Fehérgyarmati	59,1	1181,6	alma
Mátészalkai	45,8	1229,3	alma
Vásárosnaményi	69,0	873,0	alma
Átlag (ha)	62,4	1394,8	alma
Megyei	61,3	3135,4	alma
Észak-alföldi régió	53,4	3026,9	alma
Ország összesen	40,7	3661,0	alma

Forrás: Általános mezőgazdasági összeírás (ÁMŐ) 2000. A magyar régiók mezőgazdasága (ÁMŐ), 2000, Észak-Alföld KSH 2001. adatai alapján a szerző számítása

Főbb gyümölcsfajok

Térségünkben a gyümölcsnemek közül – a fentiekben is említettük – a legnagyobb területet (69,8 százalékot) az alma foglalja el. Országosan is kiemelkedő jelentőségű almatermő térség, hiszen az ország almafa területének 6–7 százalékát térségünk adja, ami a megyei átlagot 0,5–1 százalékkal meghaladja (2005-ben). A szilvától a vezető szerepet az 1930-as években veszi át, így a szilva a második helyre szorult. Már korábban is említettük, hogy különösen a Szamos mentén fekvő településeinek kertjeiben, szántóin indul el a nagyobb területre kiterjedő almatelepítés.

– Az **almatermesztés** a II. világháború után térségünkben mindjobban elterjedt, az 1930-as években megszerzett vezető szerepe tovább növekedett. Az 1950-es években jelentkező helytelen gazdaságpolitika következtében a telepítés üteme lelassul. Pl. míg 1946–50-ig 8,6 százalékos, addig 1951–55-ig csak 3,8 százalékos volt a növekedés. A legnagyobb mértékű telepítés 1965–75 között történt, a jelenlegi almafaállomány 41,9 százalékát ültették el 10–12 év alatt. Az almatermesztés igazi felvirágzása a hatvanas évekre esik, amikor a korszerű nagyüzemi árutermelő gazdaságok kialakultak. A nagyüzemek mellett az alma a háztáji gazdaságoknak, házi kerteknek a legfontosabb gyümölcsévé vált. Az almatermesztés szinte a térség teljes társadalmát átfogta, tájformáló tényezővé, a települések megfiatalosodásának egyik fontos bázisává vált.

A hatvanas évek második felétől a gyümölcsnemek közül az almának a területi részarányát területünkön mérsékelték. Ugyanis az évtized végére az új telepítések mind termőre fordultak, tárolásuk, a piacra való elhelyezésük gondot okozott. Korszerű gyümölcstárolók ebben az időben még nem épültek területünkön. Így nem volt értelme újabb telepítéseknek. Ugyanakkor a bogyósok, a csonthéjasok iránti kereslet – a Nyíregyházi Konzervgyár, illetve a Tyukodi Konzervüzem megépülésével – megnövekedett, s fejlesztésüket a kedvező felvásárlási lehetőségek előrelendítették. A hetvenes évek első felétől kezdve épülnek a gyümölcstárolók. Az évtized közepére készült el a fehérgyarmati tároló, amely 500 vagon alma tárolását (a termelt alma 20–25 százaléka) biztosította. 1975–1983-ig épült meg a csengeri (400 vagon), a mátészalkai (1000 vagon), ökörítőfülpösi, szamosbecsi, szamos-tatárfalvi (50–500 vagon) és a szamosújlaki (1000 vagon) tároló, hűtőház, melyek a megtermelt árualma 45–55 százalékának a tárolását teszik lehetővé.

A tárolási gondok megoldása, az almaexport növekedése – elsősorban a Szovjetunióba – adtak újabb lendületet a termelőszövetkezeteknek, az állami gazdaságoknak az almások növeléséhez. Az 1970-es évek közepén az almafaállomány (2087885 db) 59,1 százaléka nagyüzemekben, 10,2 százaléka a kisüzemi árutermelő kertekben, 28,6 százaléka házi kertekben, 2,1 százaléka szórványokban található.

A hetvenes években az almaültetvények területi koncentráltasága kevésbé nevezhető kedvezőnek, mivelhogy a térségünkben lévő 3675 ha almáskertet 156 táblában találjuk. Egy-egy gazdaság gyümölcstáblái 8–11 hektár, amelyek 2–10 km távolságra is lehetnek egymástól, ami az önköltséget jelentősen megemeli.

Az almaültetvények korösszetétele is kedvezőtlennek tekinthető, mivel az almások 30–35 százaléka több mint 30 éves. A kiöregedéshez közel áll az 1941–50 között telepített fák 19 százaléka. Sürgős feladatok közé tartozik az almások rekonstrukciója és korszerűsítése.

A rekonstrukciós program hatására a hetvenes évek második felében a kiöregedett almásokat felszámolják, kivágják, megváltozik az ültetvények korösszetétele, területi elhelyezkedése, művelési módja. A korszerűsítéssel együttjáró anyagi kiadások biztosítása jelentős állami támogatással történik.

1980-ra a kiöregedett fák 80%-át új telepítésűekkel pótolták. A hagyományos és az átmeneti művelésmódú ültetvények mellett kb. 25–30 százalékban termőkaros, sövény és karcsú orsó ültetvények létesültek. A nyolcvanas évek első felében a termő árügyümölcsök területéből (3758 ha) 3419 hektárt (90,9 százalékot) az almaültetvények foglalták el. A megye almatermő területéből (12528 ha) közel harminc százalékkal (27,3%) részesült. A rekonstrukció során a területi koncentráció erősödött mind az egyes gazdaságoknál, mind a táj egész területén. Lehetővé vált

a gyümölcsösökben végzett munka nagyfokú gépesítése, csökkent az élómunka felhasználás, s kedvezően alakult a felhasznált költségekre jutó tiszta jövedelem.

Az évszázad utolsó évtizedében az ágazatot hátrányosan befolyásoló tényezők (bizonytalan piaci viszonyok, áron aluli értékesítés stb.) hatására az almaültetvények területe 1985-höz viszonyítva 1995-re 90,9 százalékról 67,5 százalékra csökkent. A kilencvenes évek második felében az állami támogatás hatására megélenkült a telepítési kedv, melynek következtében 2,3 százalékot gyarapodott az ültetvények területe 2000-re. Ennek többsége fajta, művelési mód tekintetében megfelel napjaink és a belátható jövő igényeinek. A művelési mód tekintetében fejlődés mutatkozik a hagyományos művelési módról a korszerűbb szabadorsós, karcsúorsós és a sövény művelési mód felé.

Az új telepítések folyamán döntően Jonagold, Idared, Starking, Golden-delicious fajták kerültek a gyümölcsösökbe.

A jelenlegi közgazdasági viszonyok között a közeljövőben nem számíthatunk lényeges gyarapodásra. A kínálat és a kereslet egyensúlyának megteremtése érdekében viszont szükség szerű a megfelelő fajtaösszetétel kialakítása, a kiváló minőségű gyümölcs-, gyümölcsstermékek (sűrítmény, konzervek, aszalvány stb.) folyamatos biztosítása. Elodázhatatlan feladat a hűtő-tároló kapacitás korszerűsítése, bővítése. A minőség megóvása érdekében az lenne ideális, ha a várható termés közel 40–45 százalékáig épülne tárolótér, hogy megfelelő időben kerülne sor az értékesítésre.

A keleti piacok összeomlása következtében az étkezési alma exportja a tizedére esett vissza az 1980-as évek átlagához viszonyítva. Ezzel ellentétben az ipari alma mennyisége az összes almatermés a kilencvenes évekhez viszonyítva 28 százalékról 75 százalékra emelkedett. A legjobb minőségű sűrítményt a jonathán fajta adja a kedvező cukor és sav arány miatt. Az almalé sűrítmény előállításának kapacitás növelésére lenne szükség, mivel piacképes termékek közé sorolható. Az almatermelés a Bereg-Szatmári térségben leginkább a Tisza és a Szamos mentén alakult ki, amely Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik legnagyobb almakonzentrációját érte el.

– A **szilva** hagyományosan szatmári gyümölcs, az 1930-as évekig a legelterjedtebb gyümölcsnem a térségben. A harmincas évektől az első helyét elveszti és a második, 1980-tól a meggytermesztési kedv növekedésével a harmadik helyre szorult. A szilva a térség egész területén termelhető és meg is található. Legtöbbet a házi kertekben termelnek, de megtaláljuk csatornák, utak mentén, szántóföldi táblák szélén, az ún. „dzsungel” szilvásokat, amelyek gondozás, ápolás nélkül bő termést adnak.

2000-ben a szilva a gyümölcsstermő területek 6,7 százalékát foglalja el. Területi aránya nagyobb a megyeinél (4,7%), illetve az Észak-alföldi régiónál (6,1%). A termelt gyümölcs kb. 20 százaléka kerül a felvásárló szervekhez, a nagyobbik részét étkezésre, lekvár- és pálinkafőzésre használják fel. Legáltalánosabb termelt fajtái: Besztercei, Debreceni muskotály, Olasz-kék, Althán ringló, Stanly. A legrégebb fajta a „nem tudom” apró szemű szilva, amely a hagyományos házi jellegű szilvalekvár legkedveltebb alapanyaga. Ugyancsak ez a fajta adja a híres szatmári szilvapálinka különleges aromáját.

– A **meggy** területi aránya a hetvenes évtizedtől kezdve lendületesen fejlődik. A gyümölcsstermésben jelenleg a második helyet foglalja el, de számuk állandóan növekszik. Elsősorban az öntéstalajokon, a házi kertekben találjuk meg. Szinte minden kertben ültetnek meggyet. Ezért területi eloszlásuk sokkal egyenletesebb mint az almáé vagy az őszibaracké.

– A hatvanas évek második felétől az **őszibarack** telepítések területe is megnövekedett. 2000-re a cseresznyével együtt a hatodik helyet foglalják el területünk gyümölcs- termesztésében, megelőzve a nagyobb termelési múlttal rendelkező sárgabarackot. Elsősorban kisgazdaságokban, házi kertekben terjedt el. Sem a korábbi nagyüzemekben, sem az új szervezésű, gazdasági szervezetekben nem találjuk e körültekintő gondozást igénylő gyümölcsfajta. Az őszibarack állomány sok fajtából áll, de a jelentősebbek aránya (Champion, Condor stb.) elég magas.

– A **cseresznye** arányos eloszlásban a házi kertekben található. Legelterjedtebb fajtája a germersdorfi. A cseresznyefák számszerű növelését a szedéssel járó nagy kézimunka igény miatt főleg a házi kertekben lehet fokozni.

– Bereg-Szatmárban a **körte** termelése nem különösen jelentős. Termesztésében Pátyod, Porcsalma, Ökörítőfülpös és környéke emelkedik ki. Az utóbbi években tárolási, értékesítési nehézségek miatt a körteállomány csökkent.

– A **dió** házikertekben, szórványokban található. Leginkább kertekbe ültetik. Kiemelkedően sokat termel Milota, Uszka, Tiszabecs Barabás lakossága.

– A bogysós gyümölcsösök közül az **áru-köszméte** termesztése jelentős. A gyümölcsstermő terület 0,3 százalékát foglalja el. Az 1970-es években a telepítése Vásárosnamény, Mátészalka térségében indult meg. Az 1980-as évek második felétől értékesítési gondok miatt termőterülete folyamatosan csökkent. Napjainkban a házi kertekben található.

– A **szőlő** termesztése térségünkben igen mérsékelt, a termőterület mindössze 0,02 százalékát foglalja el. Főképpen a Beregben, a vásárosnaményi kistérségben, a barabási (Típet-hegy) és a tarpai (Nagy-hegy) lejtőkön találkozhatunk nagyobb területtel (95 ha). Számszerűsíthető mértékben foglalkoznak szőlőtermeléssel még 2005-ben Vásárosnamény (32 ha), Mátészalka (24 ha), Beregsurány (2 ha), Gelénes (1 ha) területén. A szőlőterület 91 százalékán fehér és vörös borszőlőt termesztenek, közel azonos megoszlásban a csemegeszőlő aránya nem haladja meg az 5–6 százalékot. A szőlőterületek nagy része a barabási Típet-hegy lejtőit kivéve mindig egyéni gazdasághoz tartoztak, nagyságuk igen eltérő, 200 m²-től 3500 m²-ig terjedt. Áruszőlőt nem termeltek, a termesztett mennyiség az önellátást szolgálta. Társadalmi-gazdasági okok miatt az 1960-as évek végétől kezdve napjainkig a szőlő területe folyamatosan csökken.

Összegzés

A Bereg-Szatmári térségben a legtöbb gyümölcsfajta történelmileg kialakult termesztési területei rendszerint egybe esnek az adott gyümölcsnem ökológiai optimumával. Amennyiben a legfontosabb gyümölcsfajta piaci pozíciója javul, a termesztés mindenkori költségei megtérülnek, akkor a gyümölcsstermő területek gyarapítására kell gondolni. Napjainkban, és belátható ideig a jövőben is növekszik az igény a foglalkoztató és eltartóképes ágazatok irányában. Ennek megfelelően a gyümölcsstermesztési tevékenység fejlesztése alapvető jelentőségű.

A megtermelt gyümölcs piaci realizálását segíthetik a jövőben egyrészt: a térség feldolgozó létesítményeinek (almalé sűrítőüzemek, konzervaszaló, szárítóüzemek) kapacitásának bővítése. Másrészt: a nyersáru piaci értékesítési idényének széthúzását jelentős mértékben támogatná a hűtőtárolók befogadóképességének növelése, s kihasználtságának javítása.

Irodalom

Boros L. (1989): Szabolcs-Szatmár-Bereg megye mezőgazdasága. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye monográfiája 2. Társadalom és gazdaság. Nyíregyháza, 281–354.

Kormány Gy. (2008): A Bereg-Szatmári-síkság természeti-, társadalmi-gazdasági erőforrásai, fejlesztési lehetőségei. Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézet, Nyíregyháza, 342.

Pethő F. (szerk. 2005): Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gyümölcsstermesztésének története 1945-ig. Északkelet-magyarországi gyümölcsstermesztésének története 1945-ig. Északkelet-magyarországi Gyümölcs Kutatás-Fejlesztési Alapítvány, Újfehértó, 362.

Statistikai Kiadványok: Általános mezőgazdasági összeírás 1–5., 7–8. kötet KSH Budapest, 1972. Általános mezőgazdasági összeírás (AMÓ) KSH Budapest, 2001.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Statistikai Évkönyvei 1949–2006-ig.